

PREDIKER

Kern

Prediker is een realistisch boek, over het leven onder zon, zoals we dat allemaal kunnen waarnemen: soms prachtig, soms frustrerend. Prediker richt zich op de jeugd. Met de boodschap dat ze niet moet proberen om genieten tot doel van het leven te maken. Het leven is niet maakbaar. Genieten kan alleen als het besef aanwezig is, dat het ontvangen is.

Opbouw

Prediker is een lastig boek om grip op te krijgen. Het zou kunnen, dat in dit boek mensen met verschillende meningen aan het woord komen. Het Hebreeuwse woord Qohelet betekent samenroeper, verzamelaar. Prediker is dan degene die samenroept en de meningen samenvoegt. Salomo wordt vaak genoemd, niet zo bij naam, maar het is niet zeker of Salomo de schrijver van Prediker is.

Veelal is het boek als volgt opgebouwd - met 6:2 als voorbeeld:

gedachte	- rijkdom ('God geeft iemand rijkdom, bezittingen en aanzien; er ontbreekt hem in zijn leven niets van wat hij zich gewenst heeft.')
tegedachte	- geen genot ('God staat niet toe dat hij ervan geniet, dat laat Hij een vreemde doen.')
spanning (conclusie)	- leegte ('Leegte is het, een ellendige en trieste zaak.')

Kerntekst

Hét thema in het boek Prediker is ijdelheid, leegte (1:2): 'Alles is ijdelheid' (NBG), 'Alles is lucht en leegte' (NBV).

Lijnen

Prediker is geschreven in masjaals voor de jeugd en behoort ook tot de wijsheidsliteratuur:

Spreuken: rechtvaardigen worden gezegend (zo voed je de jeugd op)

Job: rechtvaardigen worden niet altijd gezegend (maar dan ben je niet gelijk een onrechtvaardige)

Prediker: rechtvaardigen en goddelozen treft een zelfde lot (het maakt niet uit of je gelooft in God, voor zover het gaat over hoe je leven zich ontwikkelt)

Uitgelicht

Voor jeugd

'Geniet dus, beste vriend, van je jonge jaren, haal je hart op aan de dagen van je jeugd. Volg de wegen die je hart wil gaan, gun je ogen wat ze wensen. En onthoud bij alles wat je doet dat God je aan zijn oordeel onderwerpt. Belast je hart niet met verdriet en houd je lichaam vrij van kwalen, want je jeugd en jonge jaren zijn al snel voorbij. Gedenk daarom je schepper in de dagen van je jeugd – voordat de slechte dagen komen en de jaren naderen waarvan je zegt: In deze jaren vind ik weinig vreugde meer.' (11:9-12:1)

Prediker gaat met de jeugd in gesprek.

De jeugd maakt plannen en heeft nog het idee dat het leven maakbaar is. De jeugd is in haar enthousiasme ook sneller boos door wat er allemaal in de wereld gebeurt en is bereid daar tegenin te gaan. De jeugd vraagt zich gefrustreerd af: 'Is dit het dan?'

Duidelijk wordt dat de werkelijkheid weerbarstig is, het leven niet maakbaar, ook niet met geld.

In Prediker gaat het veel over rijkdom. Het existentialisme in de vorige eeuw ontstond ook in een rijke omgeving, in Parijs. Juist in zo'n setting vroegen mensen (Sartre, Simone de Beauvoir) zich af, waar het leven op slaat, waaraan we ons bestaansrecht ontlennen.

In masjaals

Prikkelende gezegdes, die je laten nadenken, maar niet altijd in het algemeen zijn toe te passen. Behalve 'Alles is ijdelheid' bijvoorbeeld ook:

'Het is beter naar een klaaghuis te gaan dan naar een huis te gaan waar een feestmaal gehouden wordt. Dat is immers het einde van iedere mens, en de levende moet het ter harte nemen. Verdriet is beter dan lachen, want bij een treurig gezicht gaat het goed met het hart. Het hart van wijzen is in een klaaghuis, maar het hart van dwazen in een huis van blijdschap.' (7:2-4 HSV)

Onder de zon

In Prediker komt deze term 26 keer voor. Het gaat over het leven zoals het in deze wereld valt waar te nemen.

Het leven dat met Christus verborgen ligt in God (Kol. 3:3), blijft in Prediker buiten beschouwing.

Prediker neemt twee dingen waar:

- zwoegen: 'In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten.' (Gen. 3:19)
- genieten: 'Elke vreugde die mijn hart verlangde heb ik het gegeven.' (2:10)

Wanneer we zelf ons geluk willen maken, komen we erachter dat ons dat niet lukt. Het leidt tot zwoegen, tot keuzestress (het dertigersdilemma). Prediker wil ons leren dat we geluk, genieten moeten ontvangen ('Als God het je geeft'). Wanneer je dat niet beseft, dan smoor je in het zwoegen.

In dit bijbelboek wordt de naam van God vooral genoemd in de teksten die over dit ontvangen gaan. We moeten voorzichtig omgaan met de naam van God ('Wees niet te haastig met je woorden en doe God niet overijld geloften. Want God is in de hemel en jij bent op aarde, dus moet je spaarzaam met je woorden zijn.', 5:1).

Prediker wil ons twee dingen leren:

- Dat we niet teveel lucht moeten najagen (genieten is ontvangen)
- Dat we ons niet teveel moeten laten frustreren door dingen die om ons heen gebeuren (daar moeten we ons bij neerleggen, er is geen sluitende vergeldingsleer)

Het boek Prediker heeft hiermee weinig messiaans. Of het moet zijn dat het één grote schreeuw om Jezus is: alles is lucht en leegte totdat we weer verbonden zijn met God, met Jezus.

Ook Jezus zegt, terwijl Hij op aarde onder de zon leeft, dat wie ontvangt als een kind, bij het koninkrijk van God past. (Marc. 10:15)

Rom. 8 spreekt over de schepping die onderworpen is aan vergankelijkheid. Maar de schepping heeft wel hoop gekregen, ze zal worden bevrijd uit de slavernij. Dus de schepping heeft er weet van, dat als je gelooft in God, je Gods heerlijkheid zult ontvangen. En dat zij daar uiteindelijk in zal delen. Dan is de vergankelijkheid voorbij.

Opgemerkt

Prediker is een mooi boekje om te lezen met mensen, die niet zo bekend zijn met de bijbel. Vanwege de herkenbaarheid en de realistische kijk op het leven, die hierin wordt geschetst. En ook omdat God er niet zo vaak in wordt genoemd.

De NBV heeft Prediker heel goed vertaald. Het Hebreeuwse 'Havel' (Abel) heeft amper duidelijke medeklinkers. Het is niet meer dan een ademtocht. En dat geeft precies weer wat het wil zeggen: een zucht, ongrijpbaar, vergankelijk. Abel, de vierde mens, was de eerste die zo weg was.

Ditzelfde woord komt terug in de tekst van Paulus aan het eind van zijn betoog over de opstanding: 'Wees altijd overvloedig in het werk van de Heer, in het besef dat door de Heer uw inspanningen nooit tevergeefs zijn.' (1 Kor. 15:58)